

[Miljøministeren]

butik, eller man er ved at nedlægge brugsen og skolen.

En anden årsag er, at de fleste af landsbyernes beboere i dag har bil, og at mange foretrækker at køre til supermarkedet i en større by i stedet for at købe ind i den lokale forretning.

Et tredje problem er, at der i dag kræves et stadig større kundeunderlag for en dagligvarebutik, og det samme gælder, for at offentlig service skal være rentabel.

Hele denne udvikling er imidlertid ikke et resultat af det offentlige planlægningspolitik. Det er således ikke planlægningen, der har affolket landsbyerne; det er den ændrede struktur i samfundet, navnlig i erhvervslivet. Hvis jeg skal pege på nogle forhold, der har spillet en rolle, kan jeg f. eks. nævne landbrugets mekanisering, nedlæggelse af de mange lokale mejerier, industriens udkonkurrering af landsbyhåndværkeren, kravet om et mere varieret vareudvalg m.m.m.

Den tekniske, økonomiske og sociale udvikling er generelt gået i den retning, og det har man været glad for ud fra andre hensyn, bl. a. fordi det har været en forudsætning for den stigende levestandard.

Men så er spørgsmålet, hvad der kan gøres for at bevare så mange som muligt af de landsbyer, der er tilbage, som levedygtige samfund, hvordan vi sikrer de mennesker, der bor der, gode levevilkår.

Nogle mener, at man kan styrke landsbyerne gennem en jævn og konstant befolkningstilvækst, ved en såkaldt naturlig udvikling uden begrænsninger. Andre mener, at landets samlede befolkningstilvækst i de kommende år er så begrænset, at landsbyerne kun kan styrkes ved, at den tilvækst, der er til rådighed, styres derhen, hvor den bedst medvirker til at sikre gode levevilkår. Den første fremgangsmåde bygger på den urealistiske forudsætning, at det vil være muligt at tilføre landdistrikterne en så stor befolkningstilvækst, at der bliver nok til alle landsbyer.

For ganske vist vil mange af landsbyernes problemer kunne løses, hvis man kunne skabe et tilstrækkeligt befolkningsunderlag for købmand, brugs, skole m.v., men hvor skal alle disse mennesker komme fra? Landets folketal er nogenlunde konstant, og vi må konstatere, at der i de kommende år vil blive

bygget langt mindre, end vi regnede med for bare få år siden.

Desuden er forholdet jo det, at kun en del af dette fremtidige byggeri vil kunne placeres i landsbyerne; en stor del af byggeriet er nemlig bundet i de områder, der allerede er planlagt udstykket og byggemodnet. Hvis den meget begrænsede forøgelse af landdistrikternes folketal får lov at fordele sig mere eller mindre tilfældigt jævnt ud over landkortet, risikerer man, at ingen eller kun meget få af landsbyerne fortsat vil være levedygtige samfund med egen dagligvarebutik, skole, og hvad der i øvrigt hører til.

Man kunne forestille sig, at folk blev stillet helt frit med hensyn til, hvor de ønskede at bygge. Til gengæld måtte de så enten undvære en del af den offentlige service eller betale de ekstra omkostninger for det offentlige, som deres bosætning ville medføre. Det drejer sig om udgifterne til postbetjening, varmeforsyning, lægehjælp, offentlig transport, skolebuskørsel m.v.

En sådan løsning ville det være meget vanskeligt, for ikke at sige umuligt at administrere, og den ville desuden medføre en lang række sociale og geografiske uligheder.

Den anden vej: en bevidst planlægning af nybyggeriets placering, er efter min mening den eneste realistiske. Det begrænsede nybyggeri i landsbyerne, man i de kommende år kan regne med, må fordeles, så den bedst muligt sikrer et befolkningsgrundlag for arbejdspladser og service. De landsbyer, der har de bedste forudsætninger for at kunne bevares som levedygtige bysamfund, kan sikres ved, at der skabes mulighed for tilflytning. Det drejer sig derfor ikke om at få befolkningstilgang i de landsbyer, hvor skolen allerede er lukket, og hvor købmanden allerede har drejet nøglen om. Hvis den begrænsede befolkningstilvækst fordeles for spredt og tilfældigt, opnår vi ikke at skabe levedygtige landsbysamfund. Tværtimod risikerer vi at fjerne grundlaget for de landsbyer, som kunne sikres ved en begrænset tilvækst.

Men jeg vil gerne understrege, at det naturligvis ikke betyder, at befolkningen i de landsbyer, der ikke kan regne med befolkningstilgang, skal flytte ud til andre byer. Det betyder selvfølgelig også, at de eksisterende boliger i disse landsbyer fortsat skal bruges. Disse helt små landsbyer skal blive ved med at eksistere, men spørgsmålet er,